

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, доцента Кравченка Івана Олександровича – на дисертаційне дослідження Клипи Олени Павлівни «Адміністративно-правове регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України», подане на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі розбудови української держави, становлення демократії, зміцнення правової свідомості населення важливе місце займає реформування фундаментальної законодавчої бази, яка б відповідала сьгоднішнім вимогам суспільного життя та міжнародним критеріям визнання держави серед світової спільноти як правової та соціальної. Не оминув процес реформування і правоохоронні органи. Здійснення аналізу адміністративно-правових актів у сфері соціального захисту працівників Національної поліції виявляє недостатнє приділення уваги аспекту соціального захисту з боку законодавців, що може призвести до зростання правового нігілізму працівників Національної поліції та зниженню довіри населення до них. Саме тому виникає необхідність актуалізації нормативно-правової бази у відповідність до реалій сучасності, а також міжнародних стандартів (враховуючи європейський вектор розвитку української державності) Крім того, теоретичні засади адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції, які мають бути спрямовані, у тому числі, і на вирішення внутрішньо системних проблем, у науці адміністративного права на сучасному етапі розроблені неповно.

Таким чином, вищезазначене, свідчить про актуальність дисертаційного дослідження Клипи Олени Павлівни, а також його значення для подальшого розвитку адміністративно-правової науки, практики у сфері адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників Національної

політики України.

Також актуальність дисертаційного дослідження підтверджується й тим, що робота виконана відповідно до науково-дослідної теми Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Організаційно-правові засади функціонування правоохоронної, судової та фінансової систем України» (номер державної реєстрації 018U001317) (с. 15).

Таким чином, необхідно наголосити, що вивчення питань адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України на сьогодні є актуальним предметом комплексного доктринального адміністративно-правового дослідження в науці адміністративного права. Як свідчить ознайомлення із текстом дисертаційної роботи усі завдання виконанні повною мірою та на належному науковому рівні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Надане на рецензування дисертаційне дослідження є однією з перших спроб, присвячених визначенню сутності та розкриттю особливостей адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України та перспектив його вдосконалення, ґрунтуючись на досвіді зарубіжних країн та в рамках здійснення масштабного державного реформування. Ознайомившись з дисертацією, можна зробити висновок, що автор провів ґрунтовне комплексне дослідження обраної теми, що відповідає поставленим меті та завданням.

В цілому робота є структурною, логічною, послідовною, обґрунтованою предметом, метою та завданнями дослідження. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, об'єднаних дев'ятьма підрозділами, висновків й списку використаних джерел, додатків.

Метою дисертаційної роботи є визначення сутності та розкриття особливостей адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України, а також ґрунтуючись на позитивних

аспектах вітчизняного та зарубіжного досвіду виявити недоліки та прогалини в законодавстві та з'ясувати перспективи його подальшого вдосконалення.

Методологічною основою дисертаційного дослідження є сукупність методів і прийомів наукового пізнання, застосування яких характеризується системним підходом, внаслідок чого виникає можливість досліджувати проблеми в єдності їхнього соціального змісту і юридичної форми, здійснити системний аналіз питання адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України.

Нормативним підґрунтям дисертаційного дослідження є Конституція України, а також ряд законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, норми яких закріплюють організаційні та правові засади регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України. Інформаційну та емпіричну основу дослідження становлять узагальнення практики діяльності правоохоронних органів, довідкові видання, статистичні матеріали, а також власний практичний досвід роботи у органах державної влади (с. 18). Фундаментальність та комплексність роботи проявляється у всебічному та поступовому вивченні дисертантом об'єкту та предмету дослідження.

Починаючи роботу із вивчення генези поняття поліції, її історичного розвитку та періодів становлення, дисертант послідовно виокремлює основні періоди її розвитку та становлення, вказуючи на початки адміністративно-правового статусу. У подальшому автор зазначає методологічні засади дослідження адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України та досліджує питання сутності адміністративно-правової складової в регулюванні соціального захисту працівників Національної поліції України. З'ясовуються питання щодо поняття та сутності адміністративно-правового статусу працівників Національної поліції України, визначаються поняття і принципи соціального захисту працівників Національної поліції України, окреслюються напрями соціального захисту працівників Національної поліції, встановлюється система суб'єктів у сфері забезпечення реалізації соціального захисту

працівників Національної поліції України, узагальнюється зарубіжний досвід правового регулювання соціального захисту працівників поліції, визначаються перспективи вдосконалення адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України.

Достовірність та повнота наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації підтверджується їх апробацією у відкритому друку, обговоренням на наукових конференціях, інших наукових заходах. Основні положення дисертації викладено у шести наукових статтях, серед яких п'ять статей у наукових фахових виданнях України, одна стаття у науковому періодичному виданні іншої держави (Словацька Республіка), та шести тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Проведена автором науково-дослідна робота є результатом власних напрацювань здобувача, який здійснив вдалу спробу визначити питання теорії, досвіду та ефективності адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України.

Наукова новизна дисертації полягає в тому, що представлене дисертаційне дослідження є однією з перших спроб на доктринальному рівні, спираючись на аналіз наукових поглядів учених та норм чинного законодавства України, визначити сутність та розкрити особливості адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України, а також, ґрунтуючись на позитивному вітчизняному та зарубіжному досвіді, розробити обґрунтовані наукові пропозиції та рекомендації щодо напрямків удосконалення відповідного адміністративного законодавства у цій сфері (с. 18). У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем.

Особливе значення та науковий інтерес, вважаю, мають наступні висновки та пропозиції дисертанта:

- виокремлення шести періодів становлення та розвитку правоохоронних органів з часів Київської Русі до сучасності (с. 32);
- доведення того, що методологія – це передусім система принципів, методів, підходів до пізнання певного предмета дослідження (с. 35);
- дослідження сутності поняття механізм правового регулювання в галузі соціального захисту, під яким пропонується розуміти сукупність юридичних засобів і способів, які зумовлюють регламентацію суспільних відносин у галузі соціального захисту, внаслідок послідовної дії складових елементів механізму (с. 47);
- позиція дисертанта про те, що в рамках дослідження правового статусу працівника органів внутрішніх справ із часів проголошення незалежності України і до 2015 р. та правового статусу працівника Національної поліції України і до сьогодні, з'ясовано, що соціальна захищеність залишається другорядною. Нормативно-правова база, сформована на основі радянських законів, не відображає сучасних потреб і, на жаль, не може забезпечити належного соціального захисту співробітникам правоохоронних органів (с. 70);
- аналізування змістовного наповнення поняття «соціальною політика», під якою необхідно розуміти один із найважливіших напрямів реалізації функцій держави, скерований на забезпечення добробуту населення та подолання соціально-негативних явищ (с. 78);
- авторський підхід дисертанта щодо визначення поняття «службовий час», під яким запропоновано розуміти відрізок часу згідно з внутрішнім розпорядком робочого дня (графіком тривалості змін), впродовж якого працівник виконує функціональні обов'язки відповідно до своєї посадової інструкції (с.92);
- аргументація того, що ключове місце в системі суб'єктів, що забезпечують реалізацію соціального захисту працівників Національної поліції України, займає Пенсійний фонд України (114–117);

- системна характеристика міжнародних документів (Загальної декларації прав людини, Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права, Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод, Європейської соціальної хартії) та їх спільних рис(с. 131);

- авторський підхід щодо визначення організаційно-правових заходів вдосконалення соціального захисту працівників Національної поліції України:

- 1) здійснення кодифікації нормативно-правових актів у сфері соціального забезпечення в цілому та поліції зокрема, виділивши відповідні норми в окрему книгу;
- 2) вдосконалення Закону України «Про Національну поліцію» шляхом внесення відповідних змін до нього, доповнивши його визначеннями понять «службовий (робочий) час», «позаробочий час», «відпустка поліцейського», «грошове забезпечення поліцейського»;
- 3) встановлення системи пільг, за якої б розмір наданої пільги прямо залежав від вислуги;
- 4) запровадження заходів, спрямованих на відновлення іміджу професії та авторитетності серед населення й розвитку інституції презумпції правоти поліцейського на законодавчому рівні;
- 5) підвищення рівня обізнаності серед працівників Національної поліції щодо способів захисту своїх соціальних прав.

Не менш важливими для вдосконалення адміністративно-правового регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України є й інші висновки і пропозиції, зроблені автором дисертації.

Усе вищезазначене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження Клипи О. П. написане на високому теоретичному рівні, має значну наукову та практичну цінність.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Поряд з позитивною в цілому оцінкою дисертації Клипи Олени Павлівни, вважаю доцільним висловити критичні зауваження щодо окремих її положень і висновків. А саме:

- у дисертаційному дослідженні не знайшла належного авторського обґрунтування позиція здобувача відносно структури норми права. Дисертант віддає перевагу класичній триелементній моделі структури норми права, наголошуючи на тому, що застосування трьох структурних елементів є більш обґрунтованим і коректно спрямованим на забезпечення реалізації певних прав та обов'язків, регулювання суспільних правовідносин, однак вказана позиція потребує деталізації та уточнення (с. 51).

- розглядаючи систему суб'єктів у сфері забезпечення реалізації соціального захисту працівників Національної поліції України, вважаю, що діяльність професійних спілок на місцевому рівні (с. 122) було висвітлено дисертантом фрагментарно;

- у підрозділі 3.1 «Міжнародні засади та зарубіжний досвід правового регулювання соціального захисту працівників поліції» здобувач достатньо часто посилається на законодавчі акти, цитуючи їх, не роблячи аналізу конкретної правової норми;

- в дисертаційному дослідженні автор наголошує на необхідності повернення відмінених соціальних пільг працівникам поліції (с. 160), проте доцільність та актуальність певних видів пільг, на мою думку, потребує уточнення.

Загальний висновок. Наведене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правове регулювання соціального захисту працівників Національної поліції України» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що дають можливість розв'язати конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права.

Враховуючи зазначене, слід вказати, що дисертаційне дослідження за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, обґрунтованістю

одержаних результатів повністю відповідає науковій спеціальності 12.00.07 та вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а його автор – Клипа Олена Павлівна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**доцент кафедри адміністративного
та інформаційного права Сумського
національного аграрного університету
доктор юридичних наук, доцент**

І. О. Кравченко

Учений секретар

[Handwritten signature]
[Handwritten signature] М. О. Шимченко